

А. О. Малихіна,

здобувач кафедри адміністративного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОСИН БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО ПІДПОРЯДКУВАННЯ В АПАРАТІ СУДУ

Відповідно до ст. 149 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» працівники апарату суду мають статус державних службовців. Закон України «Про державну службу» встановлює для державних службовців такий вид обмеження як заборона бути обраними або призначеними на посаду в державному органі та його апараті для осіб, які у разі прийняття на службу будуть безпосередньо підпорядковані близьким їм особам.

Визначення поняття «безпосереднє підпорядкування» закріплюється в Законі України «Про засади запобігання і протидії корупції». Згідно п. 1 ч. 1 ст. 1 згаданого Закону безпосереднє підпорядкування – це відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, контролю за їх виконанням.

Для органів судової влади відносини безпосереднього підпорядкування мають певну специфіку у порівнянні з органами виконавчої влади. Так, зокрема, відміною устрою судових органів від органів виконавчої влади є те, що відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» судді в Україні мають єдиний статус незалежно від місця суду в системі судів загальної юрисдикції чи адміністративної посади, яку суддя обіймає в суді. Посада голови суду та його заступника передбачає лише виконання адміністративних повноважень та здійснення представницьких функцій і не надає право керівництву суду втручатися в роботу суддів. А це положення накладає певні особливості і на виникнення взаємовідносин безпосереднього підпорядкування в апараті суду.

Іншою особливістю є те, що устрій судів передбачає одночасну діяльність двох структур з різним правовим статусом та різними повноваженнями – суддівського корпусу та апарату суду. Судді наділені виключними повноваженнями відправляти правосуддя, тобто здійснювати правозастосовчі функції, їх правовий статус визначається Законом України «Про судоустрій і статус суддів». Апарат суду здійснює організаційне забезпечення діяльності суду, його працівники мають статус державних службовців.

Для того, щоб визначити особливості відносин безпосереднього підпорядкування в апараті суду, розглянемо відносини, що можуть виникати між цими двома структурами.

Голова суду контролює ефективність діяльності апарату суду, вносить керівникові територіального управління Державної судової адміністрації України подання про призначення на посаду керівника апарату суду, його заступника та про звільнення їх з цих посад, а також про застосування до них заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до чинного законодавства.

Дані повноваження повністю відповідають поняттю безпосереднього підпорядкування, наданого Законом України «Про засади запобігання та протидії корупції». А оскільки можливості впливу голови суду поширюються на всіх працівників апарату суду, то можна зробити висновок, що на жодній з посад в апараті суду не можуть працювати близькі особи голови суду. Те ж саме стосується і заступника голови суду, оскільки саме він у разі відсутності голови суду виконує його обов'язки.

Також усі працівники апарату суду перебувають в організаційній та правовій залежності від керівника апарату суду, оскільки останній призначає на посаду та звільняє з посади працівників апарату суду, застосовує до них заохочення та накладає дисциплінарні стягнення, надає їм вказівки та розпорядження у вигляді наказів.

Особливою посадою в апараті суду є помічник судді. Судді самостійно здійснюють добір помічників. Помічник судді призначається на посаду та звільняється з посади керівником апарату відповідного суду за поданням судді. Помічники суддів з питань підготовки справ до розгляду підзвітні лише відповідному судді. З інших питань помічники судді підпорядковуються керівнику апарату суду. Отже відносини безпосереднього підпорядкування у помічника судді виникають лише з керівником апарату суду, відповідним суддею та, як зазначалося вище, головою суду. Жоден з інших суддів не вправі давати розпорядження помічнику судді.

Секретар судового засідання безпосередньо підпорядкований керівнику апарату суду та судді, з яким працює відповідно до внутрішнього розподілу обов'язків. Отже можна зробити висновок, що відносини безпосереднього підпорядкування виникають у секретаря судового засідання з керівником апарату суду, конкретним суддею та головою суду.

Судові розпорядники окрім організаційної залежності від керівника апарату суду та голови суду під час судового засідання перебувають в правовій залежності від головуючого судді, виконують його розпорядження в межах, передбачених процесуальним законодавством. Усі інші працівники апарату суду підпорядковуються безпосередньо керівнику апарату суду. Судді не вправі давати доручень, вказівок працівникам апарату суду або впливати на рішення про прийняття або звільнення їх з роботи, застосування заохочень та дисциплінарних стягнень.

Визначення особливостей відносин безпосереднього підпорядкування в апараті суду має суттєве значення при вирішенні питань щодо обмежень, пов'язаних

з проходженням державної служби, притягнення осіб до дисциплінарної відповідальності та адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення, а також питань кадрового забезпечення апарату суду в цілому.

В. В. Малойван,

аспірант Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПРИРОДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЇЇ ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ

Поняття інноваційної інфраструктури є новим для юридичної науки, попри те, що ще з середини минулого сторіччя воно активно використовується економічною наукою, з якої, власне, воно і було запозичене для правових потреб.

Найчастіше в економічній науці поняття «інноваційної інфраструктури» визначається як сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих організацій, систем, необхідних і достатніх для ефективного здійснення інноваційної діяльності та реалізації нововведень. Слід визнати, що економічні підходи до визначення вказаного поняття, не дають відповідей на правові питання, але служать своєрідним каркасом для правового дослідження особливостей становлення та функціонування інноваційної інфраструктури.

На нашу думку, для того, щоб визначити правову сутність поняття «інноваційна інфраструктура», потрібно дослідити його соціальну природу, яка лежить в основі будь-якого економічного поняття та, виходячи з результатів дослідження історії терміну, завжди була основою для розуміння його сутності.

Соціальний характер поняття «інноваційна інфраструктура», на думку авторки, проявляється в тому, що «інфраструктура» є явищем суспільного життя, продуктом взаємодії людей між собою для задоволення певних, як власних (локальних), так і загальнодержавних потреб, які, по суті, і є цілями її існування та функціонування (характер потреб та цілей залежить від того, в системі яких суспільних відносин формується інфраструктура того чи іншого виду, наприклад, інфраструктура ринку, підприємства, інноваційна інфраструктура тощо).

Для визначення соціальної сутності інноваційної інфраструктури вважаємо доцільним визначити:

а) характерну особливість, що дозволяє виокремити її серед інших соціальних явищ; **б)** явища соціального життя, з якими вона найбільш тісно пов'язана та активно взаємодіє; **в)** її місце в сучасному суспільстві; **г)** завдання, які вона покликана